

Título: O ESTADO OCULTO (ELEMENTOS PARA UNHA REVISIÓN DA TRANSITOLOXÍA CANÓNICA. POLÍTICA E CATOLICISMO NA CORPORATIZACIÓN DA FUNCIÓN RELIXIOSA EN ESPAÑA)

Nombre: Araujo Cardalda, Laureano Xoaquín

Universidad: Universidad de Santiago de Compostela

Departamento: Ciencia política y de la administración

Fecha de lectura: 09/06/2009

Programa de doctorado: PROCESOS POLÍTICOS E SOCIAIS CONTEMPORÁNEOS

Dirección:

> **Director:** Xosé Luís Barreiro Rivas

Tribunal:

> **presidente:** RAMÓN MÁIZ SUAREZ

> **secretario:** JOSÉ PÉREZ VILARIÑO

> **vocal:** RAMÓN COTARELO GARCÍA

> **vocal:** JOAN BOTELLA CORRAL

> **vocal:** SALVADOR GINER DE SAN JULIAN

Descriptor:

> RELIGION

> GRUPOS POLITICOS

> PLANIFICACION POLITICA

> ORGANIZACIONES INTERNACIONALES

El fichero de tesis ya ha sido incorporado al sistema

Localización: BIBLIOTECA XERAL USC

Resumen: Tras o Concilio Vaticano II, cuxos documentos cuestionaban radicalmente a ditadura española, a igrexa católica foi un dos axentes do campo político que máis contribuíu á crise final do réxime franquista. En efecto, a partir de 1965, e no prazo dun lustro, a igrexa foi quen de reinventar a tradición nacionalcatólica dando un xiro político que a conduciu a deslexitimar o réxime despótico e, simultaneamente, a lexitimar o novo campo político democrático, no que procurou asegurarse unha posición central.

Unha vez alcanzado o obxectivo vital do cambio de réxime, a igrexa católica definiu de inmediato o seu novo obxectivo político: a defensa dos seus intereses no novo ordenamento institucional democrático de acordo cos parámetros do corporatismo moderno. Por unha banda, a igrexa foi constitucionalizada nunha mención expresa na lei fundamental, e, por outra banda, o concordato de 1953 foi substituído por catro acordos parciais asinados o 3 de xaneiro de 1979. Así, a igrexa católica logrou pactar co Estado un arranxo bilateral institucionalizado que desenvolve unha actividade de intermediación de intereses e de implementación de políticas públicas de tipo mesocorporatista. Ao Estado, pola súa banda, preocúpalle a gobernabilidade e a estabilidade política, o

que explica a súa pretensión de controlar a capacidade de resistencia e de oposición da corporación católica mediante a negociación de decisións consensuadas a través da intervención da igrexa nos procesos legislativos.

A Constitución -especialmente o seu ambiguo artigo 16.3-, os acordos coa Santa Sé -firmemente incrustados no ordenamento xurídico- e mais a lexislación en materia relixiosa satisfán dun xeito óptimo a necesidade da igrexa católica de despexar do horizonte a ameaza da laicidade e de reinventar a tradición nacionalcatólica estatalizando a relixión, é dicir, creando e corporatizando -mediante a emerxencia controlada dun arranxo corporatista- unha función relixiosa do Estado. Ao mesmo tempo, a institucionalización da corporación católica, é dicir, a asunción de potestades delegadas do Estado, forza a igrexa a actuar en beneficio do sistema no seu conxunto. Deste xeito, a corporación experimenta unha desprivatización funcional e unha perda de autonomía: o Estado sométea a una fiscalización permanente, o que a obriga a medir en todo momento as consecuencias derivadas das súas demandas e do seu comportamento. O mantemento deste statu quo explícase polo interese que comparten o Estado e mais a corporación católica en que a súa relación de dependencia mutua siga a resultar beneficiosa para ambas partes. Porén, a rixidez institucional deste arranxo evoca as estruturas históricas dos réximes corporativistas e fundamenta a sospeita de que poderíamos estar ante un caso de corporatismo cerrado, cuxa compatibilidade coa democracia liberal é máis que discutíbel.